

मुक्तस्वाध्यायपीठम्
(Institute of Distance Education)
केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

56-57, इन्स्टीट्यूशनल एरिया, जनकपुरी,
नवदेहली-110 058

आचार्यसेतुः (व्याकरणम्) - तृतीयपत्रम्
प्रदत्तकार्यम् (Assignment)

2021-22

पत्रम् - विषयः -
अध्येतुः नाम - पञ्जीकरणसंख्या -
अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकाप्रेषणदिनाङ्कः -
अध्येत्रा उत्तराणि विलिख्य एतत्पुस्तिकाप्रत्यर्पणदिनाङ्कः -

अध्येतुः हस्ताक्षरम् कृतक

मूल्याङ्कनकर्तुः नाम -
मूल्याङ्कनकर्त्रा एतत्पुस्तिकाप्राप्तिदिनाङ्कः -
मूल्याङ्कनकर्त्रा मूल्याङ्कनानन्तरं संस्थाने समर्पणदिनाङ्कः -
अध्येत्रा प्राप्ताङ्काः -

खण्डाः	निर्धारिताङ्काः	प्राप्ताङ्काः
खण्डः - क	20 X 02 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ख	05 X 08 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ग	02 X 10 = 20 अङ्काः	
	पूर्णाङ्काः - 100	प्राप्ताङ्काः -

मूल्याङ्कनपुरस्सरं परामर्शैः सह अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकायाः पुनःप्रेषणदिनाङ्कः -

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम् कृतक

स्थानम् -

दिनाङ्कः -

आचार्यसेतुः (व्याकरणम्) - तृतीयपत्रम्

विषयः - (क) अष्टाध्यायी (1-3 अध्यायाः) - 50 अङ्काः,

(ख) महाभाष्यम् (पस्पशाह्निकम्) - 50 अङ्काः

निर्देशः - अस्य प्रश्नपत्रस्य शतम् (100) अङ्काः निर्धारिताः सन्ति एवम् अस्मिन् त्रीणि (3) खण्डानि सन्ति।
अध्येत्रा एषु समाहितानां प्रश्नानामुत्तरं पृथग्विहित-विस्तृत-निर्देशानुसारेण देयम्।

Note - This paper is of one hundred (100) marks containing three (3) sections. Candidates are required to attempt the questions contained in these sections according to the detailed instructions given therein.

खण्डः- क

अङ्काः 20 x 2 = 40

निर्देशः - अस्मात् खण्डात् केचन विंशतिः (20) प्रश्नाः समाधेयाः।

Note - This section contain twenty five questions. Out of these twenty (20) questions should be answered.

1. कात्यायनस्य व्याकरणशास्त्रे किम् योगदानम् वर्तते ?
2. महाभाष्यम् कस्य रचना ?
3. वृद्धिसंज्ञा केन भवति ?
4. अनुक्ते कर्तरि का विभक्तिः ?
5. महाभाष्ये यजुर्वेदस्य कति शाखाः प्रोक्ताः ?
6. व्याकरणस्य कति गौणप्रयोजनानि ?
7. वेदस्य कति अङ्गानि वर्तन्ते ?
8. निष्ठासंज्ञाविधायकम् सूत्रम् लेखनीयम् ।
9. तुल्यास्यप्रयत्नं सवर्णम् सूत्रस्यार्थो वर्णनीयः ।
10. संयोगसंज्ञा केन क्रियते ?
11. मिदचोऽन्त्यात्परः सूत्रस्यार्थो वर्णनीयः ।
12. वृद्धिसंज्ञा केन विधीयते ?
13. नदीसंज्ञाविधायकं सूत्रम् लेखनीयम् ।
14. महाभाष्ये वाचः कति भेदाः प्रोक्ताः ?
15. महाभाष्ये चत्वारि पदजातानि कानि ?
16. महाभाष्यानुसारेण शब्दस्य लक्षणम् लेखनीयम् ।
17. महाभाष्यस्य प्रथमम् आह्निकम् केन नाम्ना ज्ञायते ?
18. वृहस्पतिः कं शब्दपारायणं प्रोवाच ?
19. गो शब्दस्य अपभ्रंशाः लेखनीयाः ।
20. अणुदित्सवर्णस्य चाप्रत्ययः इत्यस्य सूत्रार्थं लिखत ।

21. भसंज्ञाविधायकम् सूत्रम् लिखत।
22. सर्वनामसंज्ञाविधायकम् सूत्रम् किम् ?
23. स्वरादिनिपातमव्ययम् सूत्रस्यार्थो वर्णनीयः ।
24. उरण् रपरः सूत्रस्योदाहरणम् लेखनीयम् ।
25. अपृक्तसंज्ञाविधायकम् सूत्रम् लिखत ।

खण्डः - ख

अङ्काः 5 x 8 = 40

निर्देशः - अस्मात् खण्डात् केचन पञ्च (05) प्रश्नाः समाधेयाः। प्रत्येक प्रश्नः प्रायः शतशब्दैः (100) समपेक्ष्यते ।

Note - This section contains eight questions. Out of these five (05) questions should be answered. Each question should be answered in about one hundred (100) words.

1. तुल्यास्यप्रयत्नं सूत्रम् सोदाहरणम् व्याख्येयम् ।
2. कर्तृकरणयोस्तृतीया सूत्रम् सोदाहरणम् स्पष्टयत ।
3. दुष्टः शब्दः स्वरतो वर्णतोइति श्लोकं प्रपूर्य व्याख्यात ।
4. करणसञ्ज्ञाविधायकम् सूत्रद्वयम् निरूपयत ।
5. भाष्यानुसारेण व्याकरणशास्त्रस्य मुख्यप्रयोजनद्वयम् प्रपञ्चयत ।
6. वर्णानामुपदेश किमर्थम् इति प्रतिपादयत ।
7. अविद्वांसः, यस्तु प्रयुङ्क्ते इति प्रयोजनद्वयम् भाष्यदिशा स्पष्टयत । .
8. अर्थवदधातुरप्रत्ययः प्रातिपदिकम् सूत्रम् सोदाहरणम् निरूप्यताम् ।

खण्डः - ग

अङ्काः 2 x 10 = 20

निर्देशः - अस्मात् खण्डात् द्वौ (02) प्रश्नौ समाधेयौ। प्रत्येक प्रश्नः प्रायः त्रिशतशब्दैः (300) समपेक्ष्यते।

Note - This section contains four questions. Out of these two (02) questions should be answered. Each question should be answered in about three hundred (300) words.

1. तेऽसुराः, दुष्टः शब्दः, विभक्तिं कुर्वन्ति एषु प्रयोजनद्वयम् महाभाष्योक्तदिशा प्रतिपादयत ।
2. सिद्धे शब्दार्थसम्बन्धे इति वार्तिकम् भाष्यानुसारेण व्याख्यात ।
3. सह सुपा, ध्रुवमपायेऽपादानम् इति सूत्रद्वयं विशदयत ।
4. तत्पुरुषसमासविधायकसूत्रं विलिख्य सोदाहरणं स्पष्टयत ।

